

Advies

Conceptnota Vlaamse sociale bescherming

Brussel, 28 september 2015

Adviesvraag: Conceptnota "Vlaamse sociale bescherming (VSB)"

Adviesvrager: Jo Vandeurzen - Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Ontvangst adviesvraag: 4 juni 2015

Adviestermijn: 4 september 2015, uitstel verleend tot 30 september 2015

Decretale opdracht: SERV-decreet 7 mei 2004 art. 11 (overlegfunctie)

Goedkeuring raad: 28 september 2015

De heer Jo VANDEURZEN
Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
Ellipsgebouw
Koning Albert II-laan 35 bus 90
1030 BRUSSEL

contactpersoon
Kristel Bogaerts
kbogaerts@serv.be

ons kenmerk
SERV_20150928_CN_VlaamseSocialeBescherming_ADV

Brussel
28 september 2015

Advies conceptnota “Vlaamse sociale bescherming (VSB)”

Mijnheer de minister

U vroeg de SERV op 4 juni 2015 om advies over de conceptnota “Vlaamse sociale bescherming (VSB)”.

De SERV formuleert een advies op hoofdlijnen.

De SERV onderschrijft de vooropgestelde stapsgewijze implementatie van de uitbouw van de VSB en onderstreept tegelijk de noodzaak om hierbij snel in overleg te treden met de stakeholders binnen het tripartite overlegmodel WVG. De SERV neemt zich ook voor om de verschillende facetten van de Vlaamse sociale bescherming die voor hem bijzonder relevant zijn, te gelegener tijd verder uit te diepen.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Caroline Copers
voorzitter

Bijlage(n):

Kopie:

Inhoud

Krachtlijnen	6
Advies 8	
1 Situering	8
2 Algemeen	8
2.1 Inhoud van de Vlaamse sociale bescherming	8
2.2 Multilevel governance, Brussel en EU.....	9
2.3 Financiering	10
2.3.1 Financiering VSB.....	10
2.3.2 Financiering in relatie tot de afstemming van vraag en aanbod	11
2.4 Beheer en uitvoering.....	12
2.4.1 Uitzetten van strategische lijnen en beheer van VSB.....	12
2.4.2 Zorgkassen.....	13
2.5 Efficiëntie en sociale doelmatigheid	14

Krachtlijnen

- De SERV waardeert het streven van de Vlaamse regering om binnen de Vlaamse sociale bescherming de verschillende zorg- en ondersteuningsinstrumenten binnen haar bevoegdheid samen te brengen rond een gemeenschappelijke visie, zorgconcept en financiering. De SERV onderschrijft ook de vooropgestelde stapsgewijze implementatie van de uitbouw van de VSB en onderstreept tegelijk de noodzaak om hierbij in overleg te treden met de stakeholders binnen het tripartite overlegmodel WVG.
- Naast het leggen van prioriteiten in een gefaseerde uitrol is het op korte termijn belangrijk dat de bevoegdheden die door de 6de staatshervorming aan de Vlaamse bevoegdheden worden toegekend ingekanteld worden en dat de continuïteit van de bestaande en de nieuwe onderdelen gewaarborgd blijft. Op langere termijn moet het voorliggende conceptuele kader vorm krijgen binnen het vooropgestelde tripartite overlegmodel WVG. Visieontwikkeling m.b.t. de toekomstige zorg en ondersteuningspakketten binnen het gehanteerde cirkelmodel staat daarin centraal.
- De SERV onderstreept in het kader van multilevel governance het belang van intensief overleg tussen het federale en het deelstatelijke beleidsniveau met het oog op het afstemmen van visies en concepten en het organiseren van samenwerking en gegevensdeling.
- De SERV vraagt dat er duidelijke politieke keuzes gemaakt worden over de inhoudelijke én budgettaire toekomst van de VSB via overleg met de betrokken stakeholders .
- Met betrekking tot de financiering van VSB vraagt de SERV om op korte termijn de continuïteit van de bestaande zorg- en ondersteuningsinstrumenten te waarborgen en de nodige financiering hiervoor te verzekeren. Die continuïteit dient gepaard te gaan met een monitoring van de vraag, het aanbod en het gebruik van zorg en ondersteuning alsook van de bijhorende budgetten. Dit is nodig om de gemaakte beleidskeuzes op te volgen en eventueel bij te sturen, de responsabilisering in de zorg uit te bouwen en een vooruitziend begrotingsbeleid m.b.t de toekomstige uitdagingen van VSB voor te bereiden. Op lange termijn vraagt de SERV om voor de Vlaamse sociale bescherming in een solidaire financiering te (blijven) voorzien en te zoeken naar een goede mix van financieringsinstrumenten. De SERV vraagt hiermee om in de financieringsprincipes zowel verticale als horizontale solidariteit te blijven inbouwen.
- De afstemming van vraag en aanbod zal via vier financieringsvormen verlopen. Daarbij valt vooral de introductie van persoonsgerichte financiering op. De SERV dringt erop aan om voorafgaandelijk de nodige verkenningen en evaluaties te maken, alvorens nieuwe financieringsvormen te introduceren. En ook na de introductie blijft een opvolging en monitoring aangewezen, niet alleen m.b.t de financiering van de voorzieningen, maar ook m.b.t de toekenning en aanwending van de zorgforfaits.

- Onafhankelijk van het financieringssysteem moet er ook ingezet worden op een flankerend beleid dat, binnen een groeipad, een voldoende zorg- en hulpaanbod realiseert. De manier van programmering is daarbij een belangrijk aandachtspunt.
- De SERV onderschrijft het uitbouwen van de voorgestelde structuren die moeten instaan voor de vormgeving, het beheer en de uitvoering van VSB, zoals het tripartite overlegcomité WVG en de raadgevende comités bij de IVA's, en vraagt om ze snel te operationaliseren. Dit is nodig om binnen het voorgenomen overlegmodel een draagvlak te creëren voor de concrete invulling van het conceptueel kader. De SERV betreurt dat in deze nota al bepaalde strategische lijnen werden uitgezet, buiten het tripartite overleg om.
- Er is een administratief circuit nodig om de individuele dossiers te beheren, met bijhorende financiering van de werkingskosten. De bestaande intermediaire instellingen, in deze de zorgkassen, kunnen die taken blijven opnemen. Het valt de SERV echter moeilijk dat deze redenering niet doorgetrokken wordt naar de intermediaire instellingen op andere domeinen, zoals de kinderbijslagfondsen.
- De VSB moet getuigen van een verantwoord beheer van middelen en moet inzetten op maximale sociale doelmatigheid. De SERV vraagt daarom om in de verdere conceptualisering de link te leggen tussen de aanpak van zorgnoden én ondersteuningsvormen én modaliteiten van toegang/toekenning én financiering. Een grondige armoedetoets dringt zich in deze op. In de uitrol moet de prioriteit vervolgens liggen bij de meest dringende zorgbehoeften, administratieve eenvoud, automatische rechtentoekening en op het waarborgen van toegang tot de verschillende zorgvormen, ook voor wie de zorgverzekeringspremie niet kan betalen. Ook aandacht voor zorgpreventie is nodig binnen de VSB.

Advies

1 Situering

Op 4 juni 2015 werd de SERV gevraagd om advies te verstrekken over de conceptnota "Vlaamse sociale bescherming (VSB)".

De inkanteling van nieuwe bevoegdheden in het kader van de 6de staatshervorming stelt het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin voor belangrijke uitdagingen. Het Vlaamse Regeerakkoord 2014-2019 en de beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid en Gezin 2014-2019 zetten eerder de krijtlijnen uit voor het uitwerken van de Vlaamse sociale bescherming (VSB).

De voorliggende nota schetst meer in detail de visie van de Vlaamse regering op de toekomstige ontwikkeling en organisatie van de Vlaamse sociale bescherming, met inbegrip van de nieuw ingekantelde bevoegdheden.

De SERV formuleert hierna een advies op hoofdlijnen over de voorliggende conceptnota.

De SERV neemt zich voor om de verschillende facetten van de Vlaamse sociale bescherming die voor hem bijzonder relevant zijn, te gelegener tijd verder uit te diepen.

2 Algemeen

De SERV waardeert het streven van de Vlaamse regering om binnen de Vlaamse sociale bescherming de verschillende zorg- en ondersteuningsinstrumenten binnen haar bevoegdheid samen te brengen rond een gemeenschappelijke visie, zorgconcept en financiering.

Het samenbrengen van de reeds bestaande elementen van de sociale bescherming en de nieuw ingekantelde bevoegdheden is een omvangrijke en complexe operatie. De SERV onderschrijft de vooropgestelde stapsgewijze implementatie van de uitbouw van de VSB en onderstreept tegelijk de noodzaak om hierbij snel in overleg te treden met de stakeholders binnen het tripartite overlegmodel WVG.

2.1 Inhoud van de Vlaamse sociale bescherming

De conceptnota stelt dat de toekomstige Vlaamse sociale bescherming niet van een wit blad kan vertrekken maar een complex en historisch gegroeid geheel is van zorg- en ondersteuningsvormen. De conceptnota stelt in uitvoering van de 6de staatshervorming een gefaseerde uitrol voorop.

De SERV vraagt om in de gefaseerde uitrol van VSB de nodige keuzes te maken over prioriteiten en doelgroepen.

Op korte termijn is het belangrijk dat de continuïteit gewaarborgd blijft. Er kan zo ingezet worden op de continuïteit van de zorgverzekering en THAB; terugbetaling van de zorg in de

WZC, de IBW, de PVT, de revalidatie, de geïsoleerde G en Sp diensten; de hulpmiddelen; de thuiszorg en de integratie van de zorgverzekering en het BOB in het decreet VSB.

De bestaande zorgverzekering blijft in haar principes en uitwerking ongewijzigd behouden als een eerste onderdeel van de VSB. Belangrijk hierbij is het algemeen toepassingsgebied (verplichte aansluiting in Vlaams gewest, niet leeftijdsgebonden, niet getoetst aan inkomen, wel zorgafhankelijkheidsvereiste) en het forfaitair uniform karakter van de prestaties, niet gemoduleerd naar zorgafhankelijkheid.

Daarnaast is op korte termijn de integratie van de Tegemoetkoming van Hulp aan Bejaarden binnen VSB van belang. De overgehevelde middelen THAB dienen bij aanvang te worden toegewezen aan dit onderdeel van de VSB. Het deel THAB binnen de VSB dient te worden opgevat als een selectief en inkomensgerelateerd stelsel dat bovenop - in cumul met - de zorgverzekering kan worden opgenomen. De SERV vraagt ook aandacht voor de afgeleide rechten die momenteel aan de bestaande THAB verbonden zijn (bvb. de toepassing van de verhoogde verzekeringstegemoetkoming, de maximumfactuur en de tussenkomst voor chronisch zieken, ...). Binnen het kader van multi-level governance (cfr 2.2) met betrekking tot de sociale bescherming dient de koppeling met afgeleide rechten verder te worden onderzocht.

Op lange termijn toegroeien naar een nieuw conceptueel kader en een nieuwe decretale verankering, geeft tijd en ruimte om binnen het voorgenomen overlegmodel met zorgaanbieders, gebruikers, zorgkassen, sociale partners en overheid een draagvlak te creëren voor de concrete invulling van de hervormingen. Er dient een transparante visie ontwikkeld te worden over de verzekerde zorg- en ondersteuningspakketten die in het nieuwe VSB-concept zullen worden opgenomen voor de diverse doelgroepen, vertrekkend van hun eigen noden. De toekomstige zorg- en ondersteuningspakketten – waarbij men ook zal moeten durven loskomen van bestaande zorg- en ondersteuningsvormen – moeten een duidelijke plaats krijgen binnen het gehanteerde referentiekader van het cirkelmodel. Dit moet toelaten om stappen vooruit te zetten in het effectief samenvoegen van huidige en nieuwe bevoegdheden in een geïntegreerd systeem dat alle cirkels van zorg en ondersteuning t.a.v. de diverse doelgroepen omvat.

De SERV stelt vast dat de maximumfactuur in de thuiszorg, die in het decreet van 13 juli 2012 werd verankerd, noch in de beleidsnota WVG 2014-2019 en noch in deze conceptnota aan bod komt. De SERV vraagt meer duidelijkheid over hoe de voorstellen in de conceptnota een alternatief vormen voor de eerder decretaal vastgelegde intenties.

2.2 Multilevel governance, Brussel en EU

De realiteit van multi-level governance is m.b.t. tot het domein van de (Vlaamse) sociale bescherming sterk aanwezig. De SERV onderstreept dat de VSB als complementair bij het federale sociale zekerheidssysteem moet worden uitgebouwd. Het verdient de nodige aandacht dat ieder beleidsniveau de nodige en eigen verantwoordelijkheden blijft opnemen en dat uitgaven niet ongewenst naar een ander niveau worden afgewenteld. Dit geldt bijvoorbeeld m.b.t. uitgaven voor de preventie van zorg en langdurige zorg of de zorg na een periode van hospitalisatie. De SERV onderstreept in dit verband het belang van intensief overleg tussen het federale en het deelstatelijke beleidsniveau met het oog op het afstemmen van visies en concepten en het organiseren van samenwerking en gegevensdeling.

De SERV gaat er van uit dat de toepassing van de Vlaamse sociale bescherming in Brussel en voor EU-onderdanen binnen de vigerende (onder meer Europese) regelgeving kan gebeuren.

2.3 Financiering

2.3.1 Financiering VSB

De Vlaamse sociale bescherming heeft het karakter van een algemene sociale verzekering. Naast een horizontale verdeling in het voordeel van zorgbehoevenden is ook verticale solidariteit van hoge naar lage inkomens nodig. De financiering verloopt via algemene begrotingsmiddelen en via individuele bijdragen zoals de zorgpremie.

De SERV stelt vast dat de conceptnota geen duidelijk beeld geeft van het financiële kader waarbinnen de Vlaamse sociale bescherming georganiseerd kan worden. Om het voorgestelde conceptuele kader verder te kunnen uitwerken is een degelijk budgettair kader, met een brede kijk op de toekomstige ontvangsten én uitgaven in het kader van de zorgbehoeften een *condicio sine qua non*.

In de nieuwe bijzondere financieringswet¹ zijn diverse criteria opgenomen die de dynamiek van de federale dotaties zullen bepalen (bv. link met de toenemende vergrijzing van de bevolking, (gedeeltelijke) koppeling met BBP-groei, kader van saneringsinspanningen, ...) met het oog op het opnemen van de overgehevelde bevoegdheden. De conceptnota verwijst hier enkel naar een overgeheveld budget van € 2,5 miljard, zonder enige duiding over de componenten van dit budget en het groeipad van de betrokken dotaties. Ook over de omvang en de evolutie van de algemene middelen die nu reeds vanuit de Vlaamse begroting aan bepaalde VSB-onderdelen worden toegewezen bevat de conceptnota geen concrete informatie. Met betrekking tot de aanvullende VSB-financiering via de huidige eigen bijdragen door de burgers/gebruikers, wordt in de conceptnota niet dieper ingegaan op de omvang en evolutie van deze inkomstenbron, ook al gaat de SERV ervan uit dat (een verhoging van) de premie voor de zorgverzekering niet (meteen) ter discussie wordt gesteld.

De SERV vraagt dat er duidelijke politieke keuzes gemaakt worden over de toekomst van de VSB – op inhoudelijk én budgettair vlak – via overleg met de betrokken stakeholders (zie ook punt 2.4.: Beheer en uitvoering). De SERV wil mee nadenken over de huidige én toekomstige financiering van VSB en de te hanteren inkomensconcepten, in congruentie met en maximale afstemming van inkomensbegrippen in andere takken van de sociale bescherming en in regelingen binnen andere beleidsdomeinen. Dit verhoogt de transparantie naar de burgers toe en zorgt ook voor eenvoudiger administratieve processen.

Op korte termijn is het voor de SERV belangrijk de continuïteit van de bestaande zorg- en ondersteuningsinstrumenten te waarborgen en de nodige financiering hiervoor te verzekeren.

Voor de SERV is het wel noodzakelijk om een monitoring op te zetten voor een periodieke raming en opvolging van de vraag, het aanbod en het gebruik van zorg en ondersteuning

¹ Bijzondere wet van 6 januari 2014 tot hervorming van de financiering van de gemeenschappen en de gewesten, tot uitbreiding van de fiscale autonomie van de gewesten en tot financiering van de nieuwe bevoegdheden

alsook van de bijhorende budgetten, zodat tijdig beleidskeuzes gemaakt kunnen worden over oplossingen en bijsturingen binnen het beschikbare budgettair kader en de geldende budgettaire normen. Voor de SERV is dit een belangrijk onderdeel van een bredere responsabilisering binnen de zorg en ondersteuning, waarbij de focus breder is dan louter de budgettaire dimensie en waarbij alle stakeholders gevat worden. Bij uitbreiding is deze monitoring ook nuttig als voorbereiding van een vooruitziend begrotingsbeleid waarin toekomstige uitdagingen op vlak van VSB (maar evenzeer in andere beleidsdomeinen) op een structurele én optimale manier in budgettaire meerjarenramingen worden opgenomen (cf. SERV-visie inzake structureel begrotingsbeleid).

De financiering van de verschillende onderdelen die van VSB deel gaan uitmaken, voltrekt zich nu enerzijds via de federale dotaties zoals bepaald in de bijzondere financieringswet en anderzijds via individuele premies (zorgverzekering). De federale middelen vinden hun oorsprong in hoofdzaak in fiscale ontvangsten en sociale zekerheidsbijdragen.

Op lange termijn vraagt de SERV om voor de Vlaamse sociale bescherming in een solidaire financiering te (blijven) voorzien en te zoeken naar een goede mix van financieringsinstrumenten. De SERV vraagt hiermee om in de financieringsprincipes zowel verticale als horizontale solidariteit te blijven inbouwen. Eventuele bijkomende eigen bijdragen van de verzekerden dienen bekeken te worden in het licht van de feitelijke financiële en sociale situatie van de bijdrageplichtigen en de globale socio-economische context.

2.3.2 Financiering in relatie tot de afstemming van vraag en aanbod

De SERV stelt vast dat er met betrekking tot de financiering van de zorg en het zorgaanbod vier clusters worden gevormd: persoonsgebonden forfaitaire vergoedingen (cash), persoonsvolgende financiering van de zorgkosten, organisatiegebonden financiering en de financiering van hulpmiddelen. De introductie van de persoonsgerichte financiering van de zorg van het zorgaanbod valt op.

De SERV vraagt, vooraleer die persoonsgerichte financiering in te voeren, een grondige verkenning van de ervaringen op het terrein te maken. Daarnaast dient wetenschappelijk onderzoek de nodige evaluatie-elementen bij deze financieringsvorm aan te reiken. Een cruciaal aandachtspunt daarbij is of de persoonsgerichte financiering van het zorgaanbod voor een voldoende stabiele financiering kan zorgen om de continuïteit en kwaliteit van het aanbod en de daartoe noodzakelijke personeelsinzet te waarborgen. Pas op basis van de voorgaande elementen kan al dan niet beslist worden om de persoonsgerichte financiering in te voeren.

Na de introductie van welke financieringsvormen dan ook blijft de opvolging en monitoring van de uitkomsten belangrijk met het oog op het opsporen en het tijdig bijsturen van onbedoelde neveneffecten.

Indien er van persoonsgerichte financiering gebruik wordt gemaakt, is het nodig om de toekenning van de zorgforfaits en de aanwending ervan door de gebruikers op te volgen. Met de persoonsgerichte tegemoetkomingen en ondersteuningsvormen, die de financiering van de zorg aan de verzekerde hecht, krijgt de zorgbehoevende de regie van de zorg in eigen handen. De SERV ziet een aantal blinde vlekken, waardoor het onduidelijk blijft of de gemaakte keuzes ook tot meer efficiëntie en effectiviteit leiden. Ten eerste moet er m.b.t. de indicering van de zorgbehoefte geëvalueerd worden aan wie (profiel van de groep) eventuele zorgforfaits worden

toegekend. Ten tweede is het belangrijk de aanwending van zorgforfaits op te volgen. Het gaat dan bijvoorbeeld over het type diensten dat ingekocht wordt, de aanwendingsgraad en de graad van toereikendheid.

Onafhankelijk van het financieringssysteem dient er ook een flankerend beleid te komen dat, binnen een groeipad, een voldoende zorg- en hulpaanbod realiseert. Hierbij dient rekening gehouden met alle relevante factoren: sociaal-demografische evolutie, maatschappelijke en budgettaire context, positie van diverse actoren in het aanbod van zorg- en hulpverlening (profit, social profit, overheid), noodzaak aan goed bestuur, efficiëntie en innovatie in uitbouw en werking van de aanbodzijde. Immers, de zorgvragers en -gebruikers kunnen enkel daadwerkelijk geholpen worden als de aanbodzijde van de zorg op voldoende en kwalitatieve wijze wordt uitgebouwd.

De conceptnota verwijst bij de modaliteiten van toegang en financiering naar de blijvende verantwoordelijkheid van de overheid tot programmatie (en spreiding) van het zorgaanbod – op een flexibele en (wetenschappelijk) onderbouwde manier, maar besteedt volgens de SERV onvoldoende aandacht aan het spanningsveld dat hierdoor ontstaat met de expliciete beleidskeuze voor een vraaggestuurde benadering van zorg en ondersteuning en geeft niet aan voor welke VSB-onderdelen dit al dan niet zal het geval zal zijn. De SERV vraagt om hieraan in het overleg met de verschillende stakeholders en in het tripartite overleg WVG voldoende aandacht te besteden.

De SERV wil op dit punt nog opmerken dat de conceptnota vooralsnog niet sluitend is over de te hanteren financiering m.b.t alle zorg- en ondersteuningsvormen die in de Vlaamse sociale bescherming worden opgenomen. Dit geldt bijvoorbeeld ten aanzien van de revalidatiesector.

2.4 Beheer en uitvoering

2.4.1 Uitzetten van strategische lijnen en beheer van VSB

Het regeerakkoord 2014-2019 en de beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid en Gezin 2014-2019 wordt duidelijk verwezen naar het belang van betrokkenheid van de sociale partners en andere middenveldorganisaties bij het uitzetten van de strategische lijnen voor de Vlaamse sociale bescherming.

De SERV onderschrijft dan ook het principiële voornemen van de Vlaamse regering om bij het uitwerken van de Vlaamse Sociale Bescherming in overleg te treden met alle stakeholders, o.a. voor het uitzetten van strategische lijnen. De SERV adviseerde ten gronde positief tegenover de invulling die werd voorgesteld in de conceptnota ‘tripartite overlegmodel welzijn, volksgezondheid en gezin’, en vroeg een snelle implementatie ervan².

De SERV stelt echter vast en betreurt dat er in deze conceptnota al een aantal belangrijke strategische lijnen worden uitgezet, buiten het structurele overleg met de sociale partners of het middenveld om.

² Advies over de conceptnota “tripartite overlegstructuur voor het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin”, 26 mei 2015, <http://www.serv.be/node/9779>

De uitbouw van VSB vergt performante structuren, zowel van beheer als van uitvoering, die bovendien een breed maatschappelijk draagvlak verzekeren voor het beoogde VSB-beleid. De betrokkenheid van de Vlaamse sociale partners bij het beheer van de VSB is van cruciaal belang, gezien de sociaal-economische impact ervan. Het beleid inzake VSB in al zijn deelaspecten moet kunnen steunen op de instemming van en sturing door een brede maatschappelijke basis. De consolidatie van de betrokkenheid van sociale partners op het niveau van de uitvoeringsorganen van de VSB is een gegeven dat verder dient te worden uitgewerkt, in de conceptnota en op het terrein.

De SERV vraagt om alle structuren die moeten instaan voor de vormgeving, het beheer en de uitvoering van VSB, zoals het overlegcomité WVG en de raadgevende comités bij de IVA's, daadwerkelijk en snel geoperationaliseerd worden.

2.4.2 Zorgkassen

In de uitbouw van de Vlaamse sociale bescherming voorziet de conceptnota een sterkere rol voor de zorgkassen als uniek loket voor aanvragen, uitbetaling en informatie over een individueel dossier en over rechten op verschillende onderdelen van de VSB.

In het SERV-akkoord van 27 juni 2012³ ging de SERV er al mee akkoord de zorgkassen te gelasten met de uitvoering van de zorgverzekering, zowel bij de huidige zorgverzekering als bij de inkanteling van THAB. De SERV bevestigt dit ook verder naar aanleiding van de verdere uitbreiding van de Vlaamse sociale bescherming. Ook de vraag om de vrije keuze van zorgkas te waarborgen blijft overeind.

De intermediaire instellingen bij de uitvoering van het beleid, zoals de kinderbijslagfondsen, de uitbetalingsinstellingen voor werkloosheidsuitkeringen en de zorgkassen, hebben volgens de SERV een belangrijke meerwaarde. Ze zijn historisch gegroeid, hebben zeer waardevolle expertise opgebouwd en maken deel uit van een breder netwerk. Het werken met intermediaire instellingen laat de overheid toe zich op haar kerntaken te concentreren zonder zelf individuele dossiers te beheren.

Binnen deze aanpak die de SERV voorstelt is er een aangepast circuit nodig, met bijhorende financiering van de werkingskosten, om de individuele dossiers te beheren. Vanuit efficiëntieoverwegingen is het voor de SERV voor de hand liggend de opgebouwde expertise van de bestaande instellingen aan te wenden en dus geen nieuw circuit te gaan uitbouwen.

Met betrekking tot de zorgkassen maakt de conceptnota hier de correcte afweging. Al valt het de SERV moeilijk dat deze redenering niet doorgetrokken wordt naar de andere intermediaire instellingen, zoals de kinderbijslagfondsen.

³ Advies Groenboek implementatie zesde staatshervorming, 27 juni 2012, <http://www.serv.be/node/8731>

2.5 Efficiëntie en sociale doelmatigheid

De SERV vraagt om binnen VSB verder in te blijven zetten op het verantwoord beheer van middelen en op sociale doelmatigheid. De SERV formuleert hierrond een aantal aandachtspunten.

Al bij de conceptualisering van de VSB dient een link te worden gelegd tussen de aanpak van zorgnoden én ondersteuningsvormen én modaliteiten van toegang/toekenning én financiering. In de uitvoering dragen alle betrokkenen, van zorgvragers tot intermediaire actoren (zorgkassen) en de verschillende aanbieders van zorg een verantwoordelijkheid in het realiseren van de leidende principes voor de Vlaamse sociale bescherming zoals transparantie, efficiëntie, kwaliteitsvolle dienstverlening (met onder andere ook een gepaste personeelsinzet), vereenvoudiging en responsabilisering.

Met het oog op efficiëntie en sociale doelmatigheid is het ook nodig om voldoende aandacht te besteden aan de uitwerking van een uniforme indicatiestelling (objectiviteit, performantie, responsabilisering van actoren, ...), de gegevensdeling in de zorg, het uniek loket voor de burger, administratieve procedures en een procedure van beroep tegen de finale beslissing via de arbeidsrechtbank.

De SERV vraagt dat via een gefaseerde uitrol van de principes voor de VSB die in deze conceptnota naar voor worden geschoven, gestart wordt met het aanpakken van de meest dringende zorgbehoeften om zodoende een maximale doelmatigheid te bereiken.

Principieel moeten alle burgers die legale inwoners zijn of die als niet-inwoners recht hebben op prestaties op grond van de EU regelgeving, ten allen tijde verzekerd zijn van volledige toegang tot de VSB. De SERV vraagt om hierop toe te zien en ervoor te zorgen dat het niet kunnen betalen van de jaarlijkse premie voor de zorgverzekering niet tot uitsluiting leidt van de andere onderdelen van de Vlaamse sociale bescherming.

Ook administratieve eenvoud en de automatische toekenning van rechten zijn belangrijke randvoorwaarden voor een efficiënt en doelmatig sociaal beleid. De uitvoeringsstructuren hebben een verantwoordelijkheid op te nemen in het pro-actief bekend maken aan de burgers van hun rechten op het vlak van VSB.

Een specifiek aandachtspunt is het toepassen van de armoede-impactanalyse (armoedetoets). De SERV pleit voor het veralgemeend toepassen van de armoedetoets, als aangewezen instrument om de gevolgen van regelgeving op armoede en bestaansonzekerheid systematisch te toetsen⁴. In voorliggend dossier pleit de SERV meer dan ooit voor een armoedetoetsing naar aanleiding van de decretale vormgeving van VSB en, zo nodig, de aanpassing van de regeling en uitvoeringspraktijk indien tekorten op dit vlak zouden blijken. De architectuur van de financiering van VSB met een al dan niet inkomensgebonden bijdrage en de procedures en oplossingen bij het niet (kunnen) betalen van de opgelegde premie wil de SERV ook opgenomen zien in de armoedetoetsing.

⁴ Sokkeltekst naar aanleiding van het ontwerp VAPA 2015-2019, 26 mei 2015, <http://www.serv.be/node/9863>

Bespreking van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2015-2019 binnen VESOC op 9 juli 2015

Een laatste element van efficiëntie en doelmatigheid is het voeren van preventief beleid binnen de Vlaamse sociale bescherming. In de verdere uitwerking van de Vlaamse sociale bescherming moeten voldoende preventie-incentieven ingebouwd worden met het oog op het vermijden, uitstellen, beperken of stabiliseren van de nood aan langdurige zorg. Deze incentieven moeten gestimuleerd worden door er ook een financiering aan vast te knopen.